

בעזרה"ת עיון תורני שכונת ההגדה של תהרדו

גליון 727

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

באחד מימי חונכה תשכ"ו הופיע הרב מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל במושב יסודות, כדי להשתתף בשמחה חנוכת הבית של בית הכנסת המקומי. כיון שנתכבד לשאת דברי ברכה לכבוד המאורע, שילב בדבריו רעיונות מענייני דיומא, והסביר בין השאר את נוסח ההודאה שאומרים בתפילה ובברכת המזון "על הניסים ועל הנפלאות ועל המלחמות". (בנוסח של בני אשכנז אומרים ועל המלחמות) הוא שאל בפליאה כאיש משתומם: מהו שאנו מודים על המלחמות, וכי אוהבי מדון אנחנו, ועל חרבנו נחיה, ששמחים כביכול על שזימן לנו ה' מלחמות, וכי לא מתאים יותר שנודה על הניצחונות שבהם מיגרנו את האויב? והשיב להודות על הניצחון – עדיין מוקדם מידי. הלא המלחמה ביונים הייתה מלחמה רוחנית בעיקרה. מלחמת הקדושה נגד הטומאה, והניצחון הסופי לא יהיה אלא בעת שיבוא משיח צדקנו... אפס, בינתיים מודים אנו על עצם הדבר שאנו נלחמים על כך שבכל המצבים הקשים ביותר שהטומאה מאיימת להשתלט ולכבוש הכל, יהודים אינם נכנעים אלא מלחמים בעוז על יהדותם... עכ"ד

פנתה האה

מה הנר הכי חשוב בין נרות החנוכה?
לכאורה הנר החדש אותו מדליקים מדי ערב. הוא הסיבה למסיבה.
אבל דבר מעניין: אם הנר החדש הוא החשוב, למה הנר שעומד הכי גבוה הוא דווקא ה"שמש". הנר הכי בולט בחנוכייה, זה שנישא מעל כל הנרות האחרים, הוא הנר ש"משמש" אותנו כדי להדליק את נרות החנוכה. אבל רגע, איך תפס השמש גובה? הוא אינו חלק מהמצווה, הוא בסך הכול "מלצר" כדי להדליק את נרות החנוכה משום שאיננו רוצים להשתמש בנרות עצמם. אז כיצד השתלט המלצר על המסיבה?

תשובה נפלאה ורעיון מעורר השראה נמצא במכתב קצר שכתב האדמו"ר מלובאוויטש זצ"ל: הנר הכי ראוי להערכה הוא זה שמדליק אחרים. בעוד שהנרות האחרים שומרים את האור שלהם לעצמם, השמש הוא זה שחושב על הסיבה. הוא מחלק את האור שהעניק לו האלוקים עם אלו שזקוקים לו. השמש הוא האבא שיכול להישאר עוד חצי שעה בעבודה, אבל מקצר וחוזר מוקדם הביתה כדי לתת תשומת לב לילדיו שמחכים לו. השמש היא האימא שוויתרה על הרבה נוחות אישית כדי להביא אותנו לעולם ומתמסרת בכל יום להמשיך ולהצמיח אותנו. השמש הוא התלמיד שמעניק את סיכומי השיעורים שלו לחברים כדי שגם הם יצליחו במבחן. השמש הם הילדים החמודים שמוותרים לאח שלהם על משחק. השמש הוא זה שיועד שהמבחן בחיים הוא לא כמה חשבת על עצמך אלא כמה חשבת על אחרים.

ומי שנותן לאחרים – הופך להיות יותר גבוה בעצמו. בסופו של דבר, הדרך הכי טובה לעזור לעצמך היא לעזור לאחרים. נתינה מעניקה את הערך הכי חשוב בחיים:
האדמו"ר מלובאוויטש קיבל פעם רב חשוב מירושלים. האדמו"ר העלה בפניו שאלה מעניינת: למה נבראנו בצורה כזו שהלב עומד מצד שמאל? הרי הצד החשוב והחזק יותר הוא ימין, ומה יותר מתאים מכך שהלב יפעם מצד ימין של הגוף? אלא הסביר האדמו"ר מלובאוויטש. "הלב שלנו עומד מצד שמאל כדי להיות בצד ימין של האדם העומד מולנו. הלב לא נועד רק עבור עצמנו, אלא בעיקר כדי לפרוץ את גבולות העצמי ולהתכוונן רגשית אל האדם העומד ממול. ולכן הוא עומד קרוב, מצד ימין, אל החבר מהצד השני..."

שבת שלום וחנוכה שמח שמשון אליעזר פוקס

במהלך הדורת היו המון פעמים שקיומו של עם ישראל היה בסכנה, ובכל זאת חכמים לא קבעו בשביל זה חג, גם היום עם כל האיומים מסביבנו, זהו כמעט נס שאנו ממשיכים לשרוד. בחנוכה, האיום היה על הנשמה ולא על הגוף. שימו לב, שהיוונים לא שפכו את כל השמן שהיה במקדש אלא טמאו אותו, כלומר – לא היה חסר שמן, אלא שמן טהור. השמן – אותיות נשמה. כשמאיימים על הנשמה שלנו, ואנו מצליחים לשמור עליה, אז קובעים חג. ולכן דווקא את החלק הזה אנו מציינים ע"י הדלקת הנרות.

זמני השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
5:16 4:14
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
ל"ת: 5:49

אזהר להזירה

להיזהר להדליק את הפתילות היטב יש נוהגים, שכאשר מדליקים את הנרות, מיד כאשר רואים שהאש נאחזה בפתילה, מסלקים ידיהם ועוברים לנר הבא. וכתב מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, שאינם עושים כהוגן. משום שיש להיזהר בשעת ההדלקה, שלא לסלק את היד, עד שתהיה השלהבת עולה מאליה, כלומר, שתאחז האש היטב בפתילה. וכמו שכתבו הפוסקים לגבי נר שבת, שעל האשה להיזהר להדליק "את רוב היוצא מראש הפתילה שבנר". וכן הדין לגבי נר חנוכה. שכיון שמברך "להדליק נר חנוכה" צריך להדליקו בעצמו היטב.

כשמדליק נרות חנוכה צריך לדאוג שיהיה בנר די שמן כדי שידלוק לכל הפחות חצי שעה מזמן הדלקתו, וכן אם מדליק בנרות של שעווה, צריך להיזהר שיהיו הנרות גדולים כדי הצורך שידלקו לפחות חצי שעה מזמן הדלקתם אחר צאת הכוכבים ומצויים נרות צבעוניים המותאמים במיוחד למנורות חנוכה קטנות, ואינם דולקים חצי שעה, ויש להיזהר שלא להדליק בהם. ובערב שבת שמדליקים נרות מוקדם צריך ליתן שמן יותר.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל לחידוש

חידושים ופגנים לשולחן השבת

ועשה לו כתונת פסים

כאשר עשה יעקב ליוסף את כתונת הפסים קנאו בו אחיו והחלו לרודפו, אבל המדרש אומר במפורש שבמילה "פסים" מרומזות כל צרותיו של יוסף שנמכר לפוטיפר לסוחרים לישמעאלים ולמדינים. נמצאנו למדים שכל ה'כתונת הפסים' היא הייתה טוויה מצרות וייסורים מרים העתידים לבוא על יוסף וא"כ מה מקום יש לקנאה? אלא מה, אנשים מקנאים ואינם יודעים במה מקנאים רואים ואינם יודעים מה רואים. רואים מכונית מבריקה ולא יודעים שהיא תביא את בעליה היישר אל מותו רח"ל. רואים בית מפואר שנבנה בשיא היוקרה ולא יודעים שדווקא כאן בין אבני השיש הנוצצות יבוא סופו המר של בעל הבית. והמסקנה: לא כדאי לקנא באדם אחר! לעולם לא תדע מה מסתובב בין גלגלי רכבו המפואר ואיזה חוטים נטוו בבגדיו היוקרתיים!

דבר זה אנו מוצאים גם בפרשת החלום של שר האופים והמשקים. ה"משך חכמה" שואל לשם מה מספרת לנו התורה גם את סיפורו של שר האופים הרי הצלתו של יוסף התגלגלה ע"י שר המשקים שחשף בפני פרעה את זהותו של פותר החלומות החכם הנמצא בבית הסוהר ומדוע צריכים אנו לדעת גם את מה שעבר על שר האופים?

מתרץ ה"משך חכמה" בדברי הסבר מופלאים: כל הצלתו של יוסף ע"י שר המשקים לא הייתה יכולה להיווצר אלמלא סיפורו של שר האופים. משום שכאשר פתר יוסף את חלומו של שר המשקים עדיין לא הייתה בכך ראייה לחכמתו האלוהית. שהרי את חלומו של שר המשקים פתר יוסף לטובה ויכול השר לחשוב שיוסף בעצם לא ידע את הפתרון כלל רק החליט לנחש ולפתור לטובה ולכל היותר אם יטעה לא ייענש. אבל כאשר אמר שר האופים את חלומו ויוסף פתרו לרעה א"כ מוכח שלא מדובר בניחוש אלא בידיעה מבוררת שכן יעלה בגורלו של שר האופים, שאם לא כן כיצד לקח סיכון על עצמו! ומכאן הבין שר המשקים את גדולתו והזכירו לפני פרעה. והנה כאשר רצה ה' יתברך לעלות את יוסף לגדולה, סבב את מינויו של שר האופים והתגלגל הדבר שיחטא ויושלך לכלא ויחלום חלום ויציע חלומו לפני יוסף שפתרו לרעה. ואז עמיתו שר המשקים יתפעל מהפתרון ויזכיר את יוסף לפני פרעה. בא נתאר לעצמינו, מה קרה באותה שעה שנבחר שר האופים לתפקידו? נקל לשער שוודאי היו רבים שקינאו בו !!! אולם כדי להסיר מהם קנאה זו היה צריך ללחוש באזניהם שכל נצחוננו של השר החדש לא נועד אלא להפילו ולהביאו לתליה כדי לגרום להצלחתו של יוסף וכבר לא היו מקנאים. !!! וככה זה בכל דבר, תמיד חסרה לנו הלחישה שתגלה את אוזנינו שאין במה לקנא !!

אהל המעשה

גזירה זו שגזרו היוונים, חזרה על עצמה בימי הקומוניסטים בברית המועצות. בספר "קול בדממה נשמע" מספרת המחברת על סבתא יהודייה שלא הסכימה לגעת בנכד עד שיכנס בבריתו של אברהם אבינו ע"ה. לעשות ברית מילה לתינוק בן שמונת ימים, מהווה אליבא החוק הקומוניסטי "כפייה דתית". וההסבר הוא: מכיוון שהתינוק אינו יודע להתנגד, ומבצעים בגופו ניתוח מבלי לקבל את הסכמתו, הרי זה מהווה אקט של כפייה. אבל שונה הדבר אם אדם מבוגר מל את עצמו, זה ענינו הפרטי ואין בכך משום עבירה על החוק; לכן יש להמתין עד שהבן יגיע לגיל שמונה עשרה, שאז הוא נחשב כאדם עצמאי, ואז הוא רשאי להחליט אם רצונו בכך. זכור המקרה, באשה מבוגרת שנולד בן לבנה. אמרה האישה לבנה: להווי ידוע לך שאם לא תמול את בנד, לא אכיר בו כבננד, ואפילו לא אגע בו - כי לא יעלה על הדעת שאני אחזיק בזרועותיי נכד בלתי מהול. הבן הנבון - מתוך יחס של כבוד לאימא הזקנה, אמר לה: את רשאית לעשות מה שאת רוצה, אבל על אחריותך האישית, ולא על אחריותי.

לאחר זמן, כאשר בני הזוג נסעו והשאירו את הילד בידי האימא הזקנה, נזדרזה והזמינה מוהל וערכה את הברית-מילה. היא לקחה לעצמה את כל הכיבודים: קוואטר, כסאו של אליהו, סנדקאות וכו'. כשחזר הבן ומצא את בנו מהול, נתמלא פחד שמא יתגלה הדבר בעת הטיפול השגרתי בתחנת אם וילד, והאחות המטפלת בוודאי תמסור על כך למשטרה. הלך והקדים רפואה למכה - הקים "ויצעקו" מבויים נגד אמו, שעשתה מעשה כזה בניגוד לרצונם. הזקנה נאסרה, והוגש נגדה כתב אישום על ביצוע מעשה של כפייה דתית נגד תינוק חסר מגן. למרבה האירוניה, השופט שבפניה הועמדה הזקנה לדין, היה יהודי מבטן ומלידה. "איך העזת לעשות לילד מום נוראי כזה?" פנה אליה השופט בפנים מביעות זעם. לא איבדה הזקנה את עשתונותיה, וענתה לשופט בנימה לגלגנית: הלא גם אתה יהודי, ובוודאי גם לך יש מום נוראי כזה... נכון, אבל זה היה לפני המהפכה, היום במשטר הקומוניסטי, זו עבירה גדולה לעשות דבר כזה לתינוק. הזקנה האמיצה המשיכה להטיח נגד השופט ואמרה: תראה, למרות שאתה מהול כיהודי, זה בכלל לא הזיק לך ולא מפריע לך להיות גוי ככל הגויים, ולהתנהג כגוי לכל דבר. לפיכך אני אומרת לך, שגם לילד הזה לא יזיק הדבר מאומה לכשיגדל, והוא יוכל גם אחרי שנימול להיות גוי מושלם כמוך, וקומוניסט כשר... כאן פקעה סבלנותו של השופט, ופנה אליה בכעס ואמר: מה את עושה עצמך מטומטמת. אנחנו נשלח אותך לעשר שנים ל"חד גדיא", ואז תיווכחי אם זה הזיק לו או לו. הרימה הזקנה את עיניה כלפי שמים ואמרה: אני מודה לך הקב"ה על החסד - אני חשבתי שנשאר לי לחיות עוד שנה שנתיים בעולם הזה, והנה בא השופט הזה ומבטיח לי עוד עשר שנים, ישתבח שמו! וגם לך

השופט מגיע תודה גדולה, שהענקת לי אריכות ימים... כל הנוכחים באולם פרצו בצחוק, גם השופט הקשוח לא היה יכול להתאפק מלצחוק. לאשה היה עו"ד ממולח, והוא פנה לשופט ואמר לו: הלא אתה רואה עם מי יש לך עסק: אישה זקנה שדעתה מטושטשת מזקנה ומרוב ימים. הראית מימך אדם שיכריז שהוא מאושר כשפוסקים לו עשר שנות מאסר. אין לך הוכחה גדולה מזו שהיא אינה שפויה. הטיעון הצליח, והיא קיבלה שנתיים מאסר על תנאי...

לבריאות ברכה והצלחה
סמי בן חילוה ושמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו
אמנון בן נג'ט הי"ו

רב ערך מסיבת הנוכה
לבני קהילתו והציג את חפצי
היודאיקה היקרים על השולחן.
"החנוכייה היא בת 250 שנה, סב סבי
הדליק בה את הנרות בבית הכנסת העתיק בטוניס.
בסביבון הכסף הזה שיחקו ילדים יהודיים לפני הגרוש
מספרד והוא נמכר בסותבי"ס במאה אלף דולר.
והסידור הזה, אמר בקול רועד, התגלגל באושוויץ. הוא הוחבא
מתחת לדרגש והדליקו בו את הנרות בעמקי הגיהנום."
אווירה היסטורית שררה בחדר
ואחד המשתתפים הצביע בחשש:
"הלביבות, רבי, הלביבות ממתי?!"

מפקח משרד החינוך נכנס לכיתה ו' בבית הספר היסודי ופנה
לתלמידי הראשון מצד ימין: "דורון, תאמר לי בבקשה, מי שבר
את שני לוחות הברית?"
- "זה לא אני, המפקח, אני מבטיח שלא הייתי שם."
המפקח פנה למורה: "שמעת מה הוא ענה על השאלה
מי שבר את לוחות הברית!?" - "אני מאמין לו, ענה המורה,
אם דורון אמר שזה לא הוא - אז זה לא הוא."
הלחיים של המפקח האדימו והוא ירד
למשרד המנהל בזעזוע.
"אנא אל תעשה מזה עניין", ביקש המנהל,
"בית הספר ישלם את הנזק שנגרם
ונגמור עם זה בשקט..."

קצת מאתנו

"נהג, תכבה בבקשה את הרדיו", ביקש הבדואי מנהג המונית הלונדוני שאסף אותו משדה התעופה. "מפריעים לך השירים"? התעניין הנהג. הבדואי הסביר: "לפי הדת שלי אסור לשמוע מוזיקה, כי בזמן הנביא מוחמד לא הייתה מוזיקה פרועה וסוערת כמו היום". נהג המונית כיבה את הרדיו ועצר את הרכב בצד. "אני לא מסיע אותך!", הודיע לנוסע. "למה?", נדהם הבדואי. "כי בזמן הנביא מוחמד לא היו מוניות", האט הנהג בלגלוג, "אז לך תחכה לגמל..."

אחת הפרשיות הקשות להבנה בתורה, היא פרשת מכירת יוסף. החל בהוצאת דיבתם של אחיו רעה, בחלומות שהוא חולם ומתעקש לספר לאחיו, שנאת השבטים ליוסף, עד למכירה שמסתיימת באקורדים צורמים, לפחות מבחינה רגשית. לקחים רבים נכתבו לדורות מפרשה זו, אך אחד העיקריים שבהם הוא הנושא שלנו הפעם. חז"ל התייחסו לדורות שלפניהם בחרדת קודש, למדו מכל מעשה שלהם, ביארו כל תנועה וניד עפעף. עבורם היו הראשונים כסמל ודוגמה לאנשים גדולים הנותנים הדרכה רבתי לחיים. במילים קצרות ננסה לשפוך אור על פרשת יוסף ואחיו ממש על קצה המזלג: השבטים הקדושים ידעו שלאברהם אבינו היו שני בנים - יצחק וישמעאל, ישמעאל נדחה החוצה ויצחק היה ממשיך דרכו של אברהם. אותו הדבר קרה גם אצל יצחק - עשו נדחה החוצה ויעקב נבחר לממשיך הדרך. פחדו השבטים שיוסף, שזוכה כעת לחיבה מועדפת מאביהם - שעשה לו כתונת פסים מיוחדת ולימדו את התורה שקיבל משם ועבר - הוא יהיה ממשיך השושלת היהודית והם יידחו מחוץ לה. שהרי הוא הולך להוציא את דיבתם רעה באוזניו, טוען שאינם מקיימים את ההלכות כנדרש. ואם לרודף אחר חברו להורגו, קיים הדין של "הבא להורגך השכם להורגו", באחד שרוצה להחטיא את חברו - על אחת כמה וכמה שיש להורגו, שהרי גדול המחטיאו יותר מן ההורגו. חלומותיו של יוסף ביססו את חשדותיהם בו ("המלוך תמלוך עלינו") והפכו לעובדה מוגמרת, לא נותרה בידם ברירה אלא להורגו. כאן נכנס יהודה לתמונה ומציע פתרון טוב יותר: כאשר זמם לעשות לנו - לדחות אותנו מעם ישראל, כך נעשה לו. נמכור אותו לעבד למצרים. לא נחטא בהריגתו, אבל בעיקר נוכל להימנות בלא חשש על עם ישראל בלא שנירדף על ידו. לדעת חלק מהמפרשים כל זה יכל להימנע לו היה יוסף מסביר לאחיו שאינו מתכוון לכל מה שממנו פחדו, וכל מה שהלך לספר באוזני יעקב על דיבתם, היה זה אך ורק כדי שיעקב יוכיח אותם וישפרו את מעשיהם. אבל השבטים לא הסכימו לדבר עם יוסף "ולא יכלו דברו לשלום", באין תקשורת - אין אפשרות להעביר מסרים. "אם ראשונים כמלאכים אנחנו כבני אדם", מסביר החיד"א שיהודי שמתייחס אל דמותם של הראשונים שהיו לפניו כמלאכים, הרי זה סימן שהוא "בן אדם".

אין בידינו כלים להבין לעומק את מעשה יוסף והשבטים. בוודאי שלא למתוח ביקורת. גם משום שלא למדנו את פרטי המעשה כולו כפי שמופיעים הם במדרשי חז"ל ובתלמוד, אך גם ובעיקר משום שרחוקים אנו מאוד מהבנת מניעיהם של הדורות שקדמו לנו. אם נביט על מה שהיה בימי קדם ונפרש זאת בשפה של ימינו, הרי אנו כדואי שלא רצה מוזיקה אבל כן נסע במונית. מה שנותר לנו זה "לדבר" עם מפרשי התנ"ך שמבארים, כל אחד לפי דרכו, את הפרשה הקשה הזו, או אז נבין כמה אנחנו עדיין רחוקים.

**לעילוי נשמת
המנוחה
יוסף דלאל ז"ל**

**בן חתן ומשה
נלב"ע כ"ט בכסלו תשע"א
ת.נ.צ.ב.ה.**

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן נגיט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

השיעור של הרבנית דניס שרבי תחי'
בימי ראשון בשעה 20:00
בבית הכנסת "יגדיל תורה"
רח' הרצל 52 במקלט

שיעור בפרשת שבוע

מהרב **שמעון פוקס** שליט"א
כל יום חמישי מיד לאחר מנחה
בביכני"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 16:10

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) 16:15
שיעורי תורה אחרי ערבית

בית הכנסת "יעולי בבל"

ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

תפילות בימי חול: שחרית - 7:30

מנחה - 16:15 ערבית - 17:00

שיעורי תורה אחרי ערבית

יום א' ב' ד' - רב בית הכנסת

הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א

יום ג' - הרב שמעון פוקס שליט"א

יום ה' - הרב נאור דרשני שליט"א

יום ה' - הרב רפאל עגוב שליט"א

בשעה 19:00

תפילות שבת קודש:

שיר השירים - 16:00 מנחה - 16:15

קבלת שבת - 16:40

שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30

מנחה ב' - 16:00 ערבית - 17:00

שיעורי תורה בשבת:

הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00